

Лекција 1

Решавање сукоба

Како се носити с озбиљним неслагањима?

Васпитно-образовни циљеви часа	Увођење приступа ""шест корака"" у решавању сукоба.
Задаци	Анализирати сукоб; пронаћи решења.
Наставна средства	Листови папира или свеске и хемијске оловке. Наставни лист 4.1.
Методe	Цео разред или рад у пару (није обавезно).

Додатне информације: Конфликти и њихово разрешавање

Сукоби су део нашег свакодневног живота. На њих не треба гледати као на негативан догађај, већ као на сукоб интереса између различитих појединаца или група. У политици, сукоби су чак важан део јавне расправе. Различите друштвене групе се интегришу само кроз отворени сукоб и тражење компромиса. Решавање сукоба (тражење компромиса) је вештина која се може научити. Ова наставна целина ће томе допринети.

Обе стране на добитку: описује ситуацију у којој обе стране имају подједнаке користи од договореног решења сукоба и осећају да су постигле оно што су желеле. Ово се сматра најидеалнијим решењем сукоба и представља неку врсту сигурности да се сукоб неће поновити.

Победа – пораз или пораз - победа: описује ситуацију у којој решење сукоба значи да је једна страна добила, а друга изгубила. Ова врста ситуације често значи да ће се сукоб опет распламсати, јер онај који губи није остварио никаву добит.

Обе стране на губитку: описује ситуацију у којој ниједна страна не добија решењем сукоба. Ова ситуација често значи да је сукоб само привремено нестао и врло вероватно ће опет испливати на површину.

Ток часа

Наставник започиње час писањем речи „СУКОБ“ на левој страни табле. Ученике ће замолити да на лист папира напишу изразе и речи које асоцирају на реч „сукоб“.

Исто раде и код речи „МИР“, коју наставник пише на десној страни табле. Затим прозива 10 ученика да прочитају своје речи. Речи се записују на табли, а ученици износе своје коментаре на следећа питања:

- Да ли сте изненађени неком од наведених речи?
- Да ли су све речи везане за сукоб негативног, а оне везане за мир позитивног значења?

Наставник затим пита ученике да наведу примере сукоба које су сами искусили или који су се десили у њиховом окружењу. Требало би да кажу да ли ти сукоби припадају категорији сукоба који се могу решити и који представљају први корак ка компромису, или категорији сукоба који се не могу решити. Наставник затим напомиње да сукоби не морају нужно да воде ка насиљу и да су могући конструктивни приступи сукобима.

У наставку часа, наставник наводи конкретан пример сукоба који може да се деси у једној породици.

„Каћа је осамнаестогодишњакиња која жели да гледа видео који је недавно добила од другарице. Њен брат, петнаестогодишњи Мартин, истовремено жели да гледа своју омиљену телевизијску емисију. Нажалост, имају само један телевизор.“

Наставник даје копију наставног листа 4.1 сваком ученику и почиње анализу сукоба користећи доле описани приступ "шест корака".

Кораци 1 и 2 предузимају се унутар целе групе, а води их наставник који инсистира на проналажењу стварних „потреба“ обе стране, те да се да јасна дефиниција сукоба.

У кораку 1 важно је да се на непровокативан начин наведу реалне потребе сваке стране. Мора се навести које су стварне потребе у позадини проблема, пошто се оне могу разликовати од потреба које изнесе свака страна. У другом кораку, проблем у позадини сукоба се формулише тако да се обе стране сложе.

Трећи корак води проналажењу могућих решења. У овој фази, решења не би требало коментарисати нити просуђивати – сваки облик решења је добродошао. Трећи корак би се могао одигравати у паровима. Наставник затим уводи концепт приступа „пораз-пораз“, „победа - пораз“, „пораз-победа“ или „победа-победа“ у анализирању решења, те тражи од парова да оцене своја решења користећи дотични концепт (корак 4).

Ако ученици открију да ниједно од њихових решења не одговара приступу „победа-победа“, подстакнути су на даље размишљање. Какогод, увек ће бити случајева у којима није могуће решење „победа-победа“. Након што представе своје одговоре, наставник позива групу да одлучи које решење је најбоље (корак 5). У стварном сукобу, у којем су стране директно укључене у овај приступ за решавање сукоба, стране морају да прихвате решење. Наставник завршава представљајући укратко могућност корака 6. Кључни елеменат корака 6 је што се након одређеног времена (неколико минута, сати, дана или недеља, у зависности од природе сукоба) оцењује решење и, ако је потребно, прилагођава га.

У закључку, наставник подржава расправу о томе да ли један метод као што је приступ "шест корака" може функционисати, у којој ситуацији, и које би биле последице ако би такав метод био нашироко познат и коришћен. То би требало да буде предмет дискусије у односу на различите групе, контексте, као што су:

- вршњачке групе;
- породица;
- разред;
- школа;
- држава;
- ратни сукоб;
- спорт.